

HET POLDERMAN MODEL

Het is inmiddels al vijf jaar oud en elke keer als we het horen, liggen we weer dubbel van het lachen: het droogkomische lied 'Pi-pa-pijpen' van Katinka Polderman. Ze heeft net de première achter de rug van haar derde show 'Polderman tuigt af' en die is al net zo hilarisch.

***Op elk plekje komt ie, van mijn oksel tot mijn lies
Behalve daar waar ik het wil, want beffen vindt ie vies
Wat ik ook probeer, zijn hoofd blijft boven 't laken
En ik dacht nog: "Voor wat hoort wat!"
'k Heb de krampen in mijn kaken***

Dit is een couplet uit 'Hij wil niet beffen', de muzikale hartenkreet van Katinka Polderman (29). Ze zingt het nummer met haar welbekende droogkomische gezichtsuitdrukking in alweer haar derde voorstelling: 'Polderman tuigt af'. "Hoe ik op het idee kwam? Nou ehm... dat hou ik privé!" Het lied is het logische vervolg van het nummer 'Pi-pa-pijpen' (*Wist je dat er voor een vrouw / niets heerlijkers bestaat / dan die goddelijke smaak van vers en lauwwarm zaad*) uit haar debuutvoorstelling 'Polderman'. Vijf jaar later wordt Katinka op straat nog nauwelijks herkend. Nou ja, behalve een tijdje geleden dan, toen ze met haar nieuwe liefde 's nachts een taxi zocht. "We kwamen de kroeg uit en alle taxi's waren vol. Maar er stond ook een politiebusje, dus wij vroegen: 'Mogen we met jullie mee?' 'Nee dat kan niet,' zeiden ze, dus wij gingen lopen.

Na een tijdje kwamen ze met een omweggetje aangereden en toen zeiden ze: 'Ja, er stonden meer mensen die meewilden en dat doen we niet. Maar jij bent Katinka Polderman en jou nemen we wel mee.' Moest ik 'Pi-pa-pijpen' zingen in het politiebusje, haha. Want dat vonden ze zo'n geweldig lied. Dat was een van de meest bizarre dingen die Bo en ik hebben meegemaakt."

Dit is een van de persoonlijke anekdotes die Katinka tussen haar liedjes door terloops deelt met haar fans, die tijdens haar vorige voorstelling letterlijk keken naar het decor van haar toenmalige vrijgezellenbestaan: "een teringzooi van kranten en lege blikjes op de vloer, net als thuis. Mijn leven was op dat moment ook een zootje, dus het werd een heel persoonlijke voorstelling, over mijn onenightstands en nachten in de kroeg." Inmiddels levert haar >

JURK (SUPERTRASH VIA DE
BIJENKORF € 149,95), ZWARTE
TANKTOP (H&M € 4,95), LEGGING
(DEPT € 39,95), COWBOYLAARZEN
(TONY MORA € 360)

◀ dagelijks leven hele andere scènes op. Katinka woont nog steeds in hetzelfde appartement in Den Bosch, waar honderden tweedehands boeken, een keyboard en gitaar, oud speelgoed en een paar wandelende takken strijden om ruimte. Maar de losse scharrels van toen zijn verruild voor de veertien jaar oudere bluesgitarist Bo, met wie Katinka inmiddels bijna een jaar ‘vaste verkering’ heeft. “Ik leerde hem kennen in de kroeg. Eigenlijk draaiden we al een jaar om elkaar heen, maar het bleef een beetje bij blikken, als de ander het niet zag. Dat het zo lang duurde, is ook wel fijn, want zo bouw je een soort spanning op. Het is niet een one-nightstand waarbij je denkt: nou, dat hebben we ook weer gehad, op naar de volgende. En dat ik al maanden achter hem aanliep terwijl er niks was gebeurd, maakte ook duidelijk dat ik hem heel leuk vond.” En die nieuwe liefde levert weer stof op voor het theater – van meer burgerlijke aard, dat wel. “Hij houdt net als ik van de kroeg. Maar laatst stonden we op de parkeerplaats van de Intratuin en zeiden tegen elkaar: ‘Wij zijn toch van die stoere mensen? Staan we hier nou echt?’”

Bo heeft twee zoons van acht en veertien. In de zaal klinkt een lach-salvo als Katinka achteloos zegt: “Stiefmoederschap: daar moet je niet bij nadenken, anders word je gillend gek!” Maar in werkelijkheid snuffelt ze naar hartelust aan het leven met kinderen. “Ik vind het eigenlijk súperleuk dat hij kinderen heeft. Ze wonen bij hun moeder en dat is natuurlijk anders dan wanneer ze altijd bij Bo zijn. Gisteren maakten ze ontbijt op bed voor me, heel lief. En met z’n vieren spelletjes doen, is hartstikke gezellig. Maar opvoeden doe ik niet. Ik ben meer degene die samen met hen flauwe rotgeintjes uithaalt tegenover Bo dan dat ik zeg: ‘Jongens, eet je bord leeg.’”

Moeder worden of niet? Samenwonen of niet? Die vragen dringen zich steeds vaker op aan de succesvolle bijna-dertiger. “Op dit moment vind ik het fijn dat mijn carrière voorgaat. Het opgeven van mijn onafhankelijkheid, daar zou ik het meeste moeite mee hebben. Je neemt een stap die je leven compleet overhoop haalt en je kunt dat kind niet terugdoven. Ik denk wel dat ik ooit moeder wil worden, en ik zou heel graag een creatief kind willen, omdat ik het zelf zo fijn vind om dat wat er in mijn hoofd zit eruit te laten. Want dat is creativiteit: een vol hoofd omzetten in iets moois, en buiten de lijntjes kunnen denken. Mensen die op geen enkele manier kunnen scheppen, die snap ik vaak ook niet.”

Bij Katinka stroomde de creativiteit als kleuter al door haar aderen. Ze groeide op in ‘s-Heer Abtskerke, een Zeeuws dorpje met zeshonderd inwoners. “Ik had niet veel vrienden, vooral omdat op mijn schooltje de grootste groep vijf kinderen telde. Dus dan moet het maar net klikken en ik ben niet zo’n standaardtype. De meisjes daar zaten allemaal op paardrijden. Maar de natuur in en slootjes springen, daar vond ik geen

klap aan. Ik zat liever binnen te schrijven, lezen, tekenen of knutselen. En dat doe ik nog: ik maak spectaculaire theedozen voor vrienden die ik beplak en waar weken naai-en borduurwerk in zitten. Zeker nu ik mijn nieuwe voorstelling aan het schrijven ben, heb ik het nodig om mijn hoofd leeg te maken en associatief bezig te zijn. Mijn eerste gedichtjes schreef ik op de lagere school, maar die hadden butt-thema’s hoor, haha! Als kind schrijf je over wat je denkt dat hoort, risicoloze onderwerpen als vrolijk zijn.”

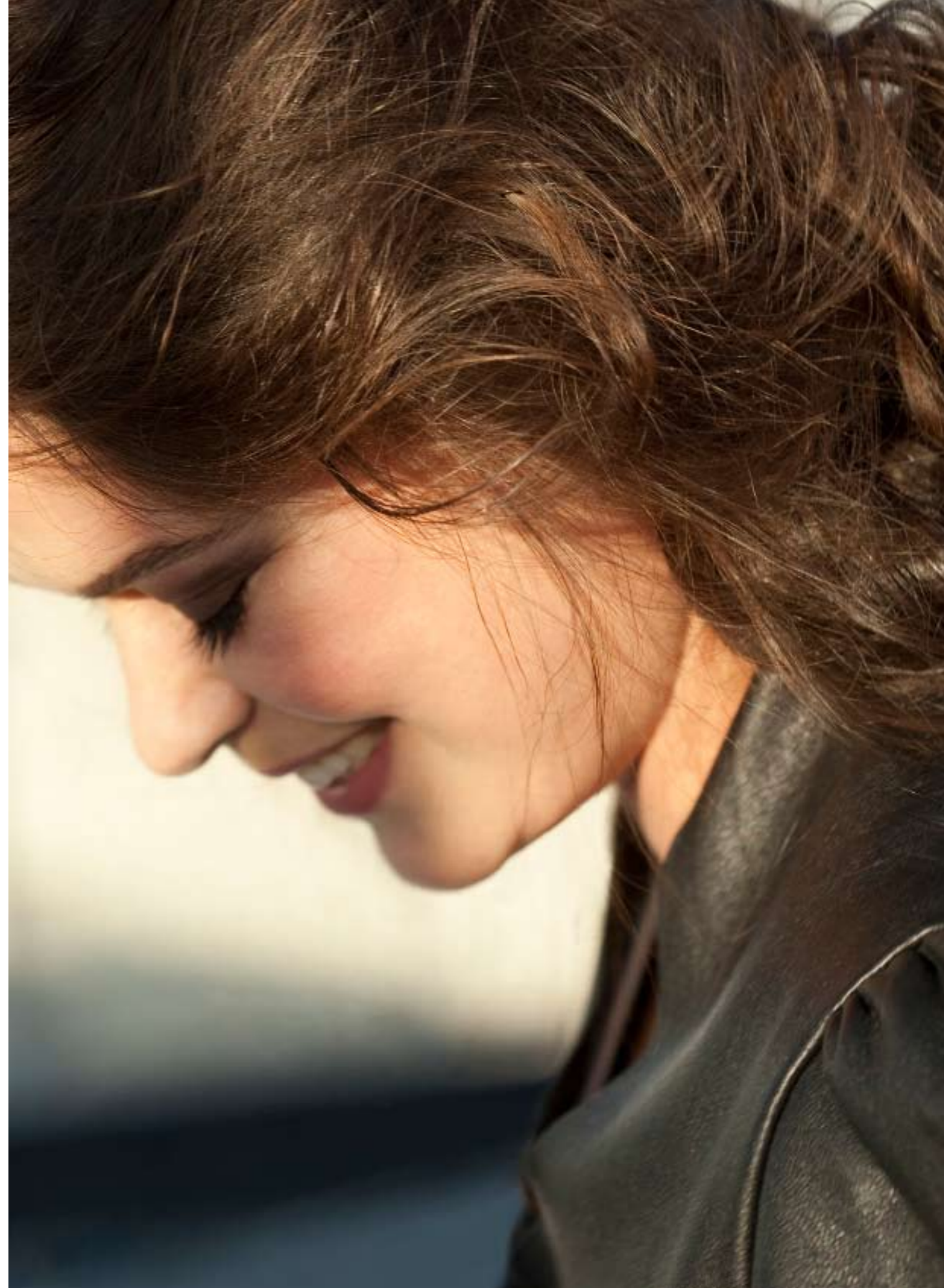
Dat veranderde op de middelbare school, waar ze als grunge-metal-head haar docenten trakteerde op pornografische gedichten. “Ze begonnen steevast met: ‘Meneer, als ik u zie, kan ik niks meer leren, ik kan dan alleen nog masturberen’. Later ben ik ze ook gaan zingen op school, en zat er weer een leraar met een knalrooie kop in de aula. Op de stuntdag bij het eindexamen hebben mijn vaste slachtoffers me teruggepakt. Ik moest bij een leraar op schoot terwijl een ander gitaar speelde en een heel suggestief liedje zong over mijn borstjes, supergênant.” Intussen had Katinka op haar veertiende al een vriendje van eenentwintig. “Hij had een piercing en zat vol

tatoeages, heel stoer. Wat mijn ouders daarvan vonden? Ze zaten er vast wel mee, maar ze begrepen dat als ze het zouden verbieden, het alleen maar aantrekkelijker voor me zou worden om ermee door te gaan. Na een maand of drie was het uit.”

Katinka vertrok op haar achttiende naar Amsterdam, en volgde op maandagavond de Cabaret Academie. Daarna ging ze naar de Koningstheaterakademie in Den Bosch. Daar ontdekte ze dat je als cabaretier moet uitgaan van wat je kwaad maakt. Vanaf dat moment ontwikkelde ze haar eigenzinnige cocktail: grofweg tien procent droogkomische sexballades, dertig procent poëtische gitaarliedjes en zestig procent scherpe grappen en observaties waarbij het Nederland van nu de maat wordt genomen. Een van de sleutelscènes in het nieuwe ‘Polderman tuigt af’ gaat over de ‘rampenton’ die in Nederland door de overheid wordt verspreid.

“De overheid heeft een tonnetje samengesteld vol dingen waarmee je een ramp kunt overleven. Er zit een heel grote SOS-vlag in, een goedkoop zakmesje en vijf ▶

‘Opvoeden doe ik niet. Ik ben meer degene die met de jongens flauwe rotgeintjes uithaalt’

‘Die besluiteloosheid... Ik vind het al moeilijk om te kiezen tussen een avond thuis of in de kroeg’

◀ waxinelichtjes. Het kost € 85 en het wekt de schijn dat je veilig bent als je dat koopt. Dat tonnetje tekent onze volksaard: de overheid zorgt wel voor ons. In Frankrijk gaan ze de straat op om te protesteren tegen de uitholling van de pensioenen en hier is het: laat Geert Wilders het maar opknappen. Het zijn vruchtbare tijden voor een cabaretier. Als je een land vol tevreden, intelligente mensen hebt die aardig voor elkaar zijn en de politiek doet het supergoed, dan heb je niks om tegenaan te schoppen. Mijn eerste voorstelling ging over stille tochten en het beeld van Nederlanders dat iedereen tegen ons is. Pim Fortuyn en 9-11 speelden in die tijd en het zaadje van Geert Wilders is toen geplant. Wilders is eigenlijk de kers op de taart van wat Nederland nu is. Uiteindelijk gaat dat hele gelul over terroristische aanslagen, de angst voor moslims en dat altijd naar een ander wijzen, allemaal over angst. En dat ramptonnetje is een manier om geld te verdienen aan die angst.”

Een paar weken voor de première van ‘Polderman tuigt af’ is Katinka tussen haar try-outs door het programma nog aan het afmaken. “Waar ik het minst goed in ben, is om van de losse componenten een voorstelling te maken. Ik vind dat ik die rampen nog niet genoeg uitdiep. Ik kan daar wel met dat tonnetje staan lachen, maar misschien kan ik beter iets zeggen van: de mensen in Pakistan hebben niet zo’n tonnetje, zodat je het meer de wereld intrekt. Een andere valkuil is dat ik grappen te veel ga uitleggen als het gelach niet meteen komt. De afronding van een verhaal moet de grap zijn, maar ik kom dan vaak nog met een paar zinnen omdat ik twijfel of ik wel duidelijk genoeg ben.”

Braaf thuis zitten schrijven valt niet mee nu ze verliefd is. “Ik wil bij Bo zijn, maar ik wil ook een goed programma maken. Soms wil ik alleen slapen omdat ik dan de hele nacht kan doorschrijven. Maar ik vind het heel moeilijk om dat aan te geven, want ik ben bang ▶

LEREN JASJE (LIONE € 200), WITTE TOP (DE BIJENKORF € 24,95)

KATINKA IN 10 FEITEN **1 mei 1981:** geboren in 's-Heer Abtskerke (Zeeland) **1990:** tweejarige opleiding aan de Cabaret Academie in Rotterdam **2000-2005:** Konings theaterakademie in Den Bosch **2005:** winnares van de jury- en de publieksprijs op het Leids Cabaretfestival **2006:** debuteert met de voorstelling ‘Polderman’ **2006-2007:** schrijft een wekelijkse column voor het dagblad Trouw **2007:** ontvangt de Zonta Award, een prijs voor de meest talentvolle jonge cabaretière **2008-2010:** toert met de voorstelling ‘Polderman kachelt door’ **2009:** nominatie VSCD Cabaretprijs Neerlands Hoop. **18 december 2010:** première van de derde voorstelling ‘Polderman tuigt af’. Zie voor de speellijst: katinkapolderman.nl

HET BESTE VOLGENS POLDERMAN Twittercollega's: Sylvia Witteman en Wim de Bie **Parfum:** CK One van Calvin Klein **Politieke partij:** GroenLinks **Seizoen:** de lente **Optreden ooit:** de eerste keer Lowlands **Website:** de cabaretwebsite www.zwartekat.nl **Televisieprogramma:** de documentaires van Louis Theroux **Schoonenmerk:** ik draag alleen maar cowboylaarzen van Tony Mora

« voor conflicten, dat is mijn zwakke plek. Het is ook besluiteloosheid. Ik vind het al moeilijk om te kiezen tussen een avond in de kroeg of thuis op de bank. Gek eigenlijk, want in mijn werk weet ik heel goed wat ik wil. Dat ik kan leven van mijn liedjes.»

Dat doel heeft Katinka ruimschoots behaald, maar ze is nog geen miljonair, zoals sommige collega's. "Ik sta nog niet in de grote zalen en ik weet ook niet of ik daar terechtkom. Misschien dat de dingen die ik maak daar niet geschikt voor zijn? En ik hou niet zo heel erg van televisiewerk. Bij mijn vorige voorstelling, vlak voor de première, zat ik in 'De wereld draait door'. Ik was net dertig kilo afgevallen door een voedselallergie. In het voorgesprek begon de stagiaire daar meteen over, maar ik zei dat ik liever over mijn nieuwe programma wilde praten. En wat gebeurde er? Ik werd aangekondigd als 'De inmiddels slanke cabaretière Katinka Polderman' en er werden alleen maar vragen dáár over gesteld. Daar zat ik heel erg mee, want ik ben toch geen

model? Het gaat erom wat er uit mijn hoofd is gekomen. Nogal onbeschoft, alsof ik alleen maar een verpakking ben! Ik ben nu weer aangekomen, maar ik zit daar niet zo mee. Ik laat me niet in een keurslijf dwingen. Ik kan het niet eens, het vrouwtje uithangen. In mijn werk doet het er ook niet zoveel toe dat ik vrouw ben of hoe ik eruitzie, vind ik. En dan is het zonde als zo'n Matthijs van Nieuwkerk denkt: o ze is afgevallen dus ze zal wel blij zijn."

Antiheldin Brigitte Kaandorp is een van haar voorbeelden. "Haar onhandige geklungel ligt vrij dicht bij wat ik doe. Zij is geen enorme diva, maar blijft dicht bij zichzelf. Je denkt bijna: wat doet die vrouw op het podium? En ze doet het toch voor grote zalen, dat vind ik zo leuk." Net als Brigitte Kaandorp is ook Katinka niet te beroerd om zichzelf bloot te geven met een gevoelig lied.

'Ik kreeg dat koekje bij de koffie en dacht: die is voor Busje! O nee, die ligt daar dood in zijn mandje'

*Voorzichtig krult het blad zich
Uit de knoppen van de beuk
In 't gras staat zelfs een handvol madelieven
Een maand, dan kleurt de meidoorn
naast jouw schutting rozerood
En nog altijd ben jij dood*

"Ik zing veel over de dood, ja. In drie jaar tijd heb ik mijn tante en opa verloren, en dit lied gaat over hen. Mijn familie is heel hecht, daarom is het ook zo pijnlijk als er mensen wegvallen. Het creatieve en het willen geven, dat heb ik van mijn opa. Hij was stratenmaker en als hobby maakte hij voorwerpen uit hout, zoals deze tafel, die nu mijn schrijftafel is. Dingen willen maken voor iemand, dat heb ik ook. Inmiddels kan ik tegen vrienden zeggen: 'Ik ben blij dat je mijn vriend bent', maar vroeger kon ik dat niet zo goed. Dan liet ik het blijken door voor vrienden die theedozen te maken."

Afgelopen jaar overleed ook Katinka's hond Busje, jarenlang de vaste metgezel op het podium. In haar huiskamer staan zijn urn en zijn riem voor een foto van haar opa en tante. "Het is heel heftig als je huisdier wegvalt. Je mist het ritme van het uitlaten, maar het gemis zit ook in kleine dingen. In het dierencrematorium kreeg ik een koekje bij de koffie en dacht: die is voor Busje! O nee, die ligt daar dood in zijn mandje." De gezongen ode aan Busje is een hoogtepunt tijdens de try-outs en typeert Katinka's stijl. Wat begint als een stevig aangezette grap transformeert uiteindelijk tot ontroering. ●

*Een urn verhaart niet op het bankstel
Een urn die meurt niet uit z'n bek
Een urn kan niet verwijtend kijken
Als ik zonder hem vertrek*

*Maar een urn is ook nooit vrolijk
Nooit eens door het dolle heen
Die kwispelt niet wanneer ik thuiskom
Al liet ik hem een maand alleen*

*'k Hoef niet naar buiten met mijn urn
En een zakje voor z'n stront
Toch had ik liever weer gewoon
Mijn lieve kleine hond.*